

Dijagnoza pulsom u kineskoj medicini

Šta sve otkriva vaš *PULS?*

DIJAGNOZA PULSOM JE VAŽAN DIJAGNOSTIČKI STUB TRADICIONALNE KINESKE MEDICINE, UZ OPSERVACIJU JEZIKA, UHA I KOŽE. OVAJ DREVNI NAČIN DIJAGNOZE I DALJE JE VEOMA POUZDAN, ZATO ŠTO GOVORI NE SAMO O RAZNIM PROCESIMA KOJI SE UVELIKO DEŠAVAJU U TELU, VEĆ I O ONIMA KOJI SU TEK U ZAČETKU. INTERESANTNA JE ČINJENICA DA PULS BUBREGA KOD TRUDNICE ISKUSNOM DIJAGNOSTIČARU MOŽE POKAZATI ČAK I POL DETETA.

Akupunktura je važan deo tradicionalne kineske medicine, koji je prepoznat na zapadu i za koji se zna da može da pomogne kod mnogih zdravstvenih problema.

Iako je akupunkturu moguće primeniti i na osnovu anamneze i simptoma pacijenta, tradicionalne metode kineske medicine su, ipak, nezamenjivi načini dijagnostikovanja.

U kineskoj medicini postoji više načina za dijagnostikovanje zdravstvenih poremećaja, ali se među njima svakako izdvaja - **dijagnoza pulsom**. Na zapadu je malo poznata činjenica da je ovaj, sjajan i pouzdan način dijagnoze, dokumentovan sa preko dve hiljade godina opservacija i kliničkih studija!

Za ovladavanje ovom veštinom, potrebno je stručno vođstvo, kao i godine prakse. Informacije dobijene u dijagnozi pulsom često mogu prevagnuti u stvaranju kliničke slike, a od posebnog su značaja kada je potrebno raščistiti kontradiktorne simptome i dijagnostičke informacije. **Opipavanjem pulsa pacijenta, lekar kineske medicine može steći uvid u stanje svih akupunkturnih kanala (deficit ili ekscjes), količini energije - Ch'i i krvi u organizmu, ali i dubinsko razumevanje samog pacijenta i njegovog problema.**

KAKO SE DIJAGNOSTIKUJE OPIPAVANJEM PULSA

Dijagnoza pulsom je veoma složena veština, a puls otkriva mnogo toga povrh pukih otkucaja srca; *detaljno stanje unutrašnjih organa, Yina i Yang, kao i konstituciju osobe*. Upravo zato, dijagnostikovanje pulsom od strane lekara tradicionalne kineske medicine traje duže nego uobičajeno opipavanje pulsa u zapadnoj medicinskoj praksi.

Postupak dijagnostikovanja počinje tako što pacijent udobno sedne, a lekar tada postavlja tri prsta, jedan do drugog, na radijalnu arteriju pacijenta, počevši odmah ispod šake. Pritiskom prstiju, lekar palpira lokaciju koja predstavlja ključne anatomske tačke sistema, regija, organa, tkiva i-ili kanala. Variranjem pritiska prstiju na pulsu pacijenta, lekar utvrđuje da li je puls slab ili jak, brz ili usporen, da li je bolest izazvana spoljašnjim patogenima (toplota, vrelna, hladnoća, vlaga, suvoća...) ili se radi o unutrašnjim faktorima (zabrinutost, strah, ljutnja...).

Tri nivoa pritiska prstiju poznati su kao: površinski (pritiskak je slab), srednji (pritiskak je nešto dublji) i duboki (pritiskak je još dublji).

Uobičajena mesta pulsa i meridijani na koje se odnose

Položaji prstiju	Leva ruka	Desna ruka
Cun - prvi položaj	srce/tanko crevo	pluća/debelo crevo
Guan - drugi položaj	jetra/žučna kesha	slezina/želudac
Chi - treći položaj	bubrezi/bešika	perikardijum/trostruki grejač

Leva ruka
prvi: srce/tanko crevo
srednji: jetra/žučna kesha
treći: bubrezi/bešika

Desna ruka
prvi: pluća/debelo crevo
srednji: slezina/želudac
treći: ming men

Sva tri nivoa na kojima se puls opipava, površinski, srednji i duboki, odražavaju nivo Ch'i u telu, kao i moguće prisustvo patoloških uslova. **Površinski puls odražava nivo energije Ch'i i Yang organa; središnji puls odražava stanje krvi; najdublji nivo odražava stanje Yina u telu, kao i Yin organa.** Na takav način, preko dijagnoze kvaliteta i snage pulsa na sva tri nivoa, otkriva se patologija Ch'i, krvi i Yina kao i relativnog stanja Yina i Yanga.

Klinički značaj pulsa na različitim dubinama

- površinski (nivo kože)** – pokazuje spoljašnje patogene
- srednji** – pokazuje stanje Ch'i slezine i želuca
- duboki (nivo kostiju)** – pokazuje unutrašnje uslove

ZDRAV PULS I ŠTA SVE UTIČE

Zdrav, „normalan“ puls, treba da se oseća na svih devet položaja. Poželjno je da puls bude ujednačenog ritma, da nema prekida i promena ritma, kao i da ne bude „tvrd“. Definicija „zdravog“ pulsa ipak zavisi od više faktora, najviše od godina starosti i pola pacijenta. *Puls muškarca je tako uobičajeno jači na levoj ruci, dok je puls žene jači na desnoj.* Kvalitet pulsa opada sa godinama, tako da se ne može očekivati da puls zdravog mladog i zdravog starijeg čoveka budu – isti.

Svaki položaj pulsa odražava različite fenomene u različitim situacijama. U stanju zdravlja, središnji levi puls (jetra) je mekan i gladak, nije površinski ali nije ni dubok, dok su Yin i Yang unutar jetre/žučne keshe balansirani.

Na puls utiču i godišnja doba i vremenske prilike, pa je tako u proleće i pri izrazito vetrovitim okolnostima puls više „žičan“, u leto je snažniji, dok je zimi dublji (zato što se Ch'i povlači u unutrašnjost).

Ukupno, postoji 28 pulseva, koji se razlikuju po dubini (plitki ili duboki), obliku (oklevajući, klizeći, napet, žičan), jačini (prazan, pun), dužini (kratak, dugačak), ritmu (učvoren, prekinut, žuran).

SNAGA PULSA	OPIS	SINDROM
Prazan (deficit)	Bez snage, slabi sa slabljenjem pritiska	Deficit krvi i-ili Ch'i
Pun (ekscs)	Snažan, palpira se jednako snažno na svim dubinama	Stanje ekscsa, često ekscs vrelina sa pobunjeničkom Ch'i
DUŽINA PULSA	OPIS	SINDROM
Kratak	Ne oseća se u sva tri položaja	Nedostatak energije, Ch'i
Dugačak	Oseća se van sva tri položaja	Ekscs, vrelina; u odsustvu drugih znakova, normalan

Generalno, kada je površinski puls prazan, to znači da je bolest uzrokovana spoljašnjim faktorima koji izaziva deficit Yanga (dešava se usled nazeba i prehlade); ukoliko je površinski puls pun, to govori o ekscsu Yanga (stanje gripa).

Končast puls se oseća kao fina nit, jasan je i prepoznatljiv, i ukazuje na deficit usled prevelikog napora ili stresa, ili usled deficita Ch'i i krvi. Često se javlja kod pacijenata sa slabom „konstitucijom krvi“ kao i kod hroničnih oboljenja (tzv. deficit Yina i krvi). Puls *na-tegnut kao struna* ukazuje na poremećaj energija jetre i žučne keshe, kao i na bolne sindrome. Ovaj puls može ukazivati na porast krvnog pritiska, do koga dolazi usled poremećaja energije jetre i skupljanja krvnih sudova.

KVALITET PULSA

Svaki položaj pulsa ponaosob ima *sebi svojstven kvalitet* koji je izraz jednog od pet elemenata (pet organa = pet elemenata). Uobičajeni puls bubrega je dubok, puls slezine je blago klizeći, jetre blago žičan, srca poplavljujući a pluća blago plutajući i ispresecan. Kod svake konstitucije dominira određeni puls: žičan, klizeći, poplavljujući, duboki i plutajući; isto se odnosi i na svaki pojedinačni organ.

Informacije koje se u procesu dijagnoze mogu dobiti od pacijenta, lekaru mogu biti od velike koristi u povezivanju fizioloških i psiholoških stanja. Strastvenost u govoru uvek pokazuje na element Vatra (srce), ignorisanje činjenica govori o vlazi ili sluzi (element Zemlja, slezina), izolacija o hladnoći (el. Voda), fokusiranje o suvoći (el. Metal) a napetost o vetru (el. Drvo). Ovi se kvaliteti mogu provlačiti kroz ceo puls, ali isto tako i samo kroz određene delove.

Prisustvo (jednog od pet) elemenata na određenim položajima pulsa govori o mogućem prisustvu patogena, emocija, uticaju načina života (pušenje, prejedanje, gladovanje, nedovoljno sna, itd..). Tako na primer klizeći puls na položaju jetre govori o vlazi (el. Zemlja) koja deluje na jetru; poplavljujući govori o uticaju toplote, dubok govori o hladnoći, plutajući govori o suvoći na jetri, itd.

Organ	Element	(Li Zhi Shen)
Srce	Vatra	Plutajući, isprekidan
Pluća	Metal	Plutajući, kratak, isprekidan
Slezina	Zemlja	Umeren, skladan
Jetra	Drvo	Tonući, dug
Bubrezi	Voda	Tonući, mekan

U kineskim klinikama, puls ne služi samo kao sredstvo za početnu dijagnozu stanja pacijenta, ili za potvrđivanje postojeće dijagnoze. Informacije dobijene preko pulsa lekaru su dragocene za precizno određivanje i oblikovanje terapije akupunkturom, sagledavanje dejstva terapije tokom procesa lečenja kao i eventualno unošenje neophodnih korekcija.

REČNIK KINESKE MEDICINE:

- Ch'i** = energija
- Yin i Yang** = tzv. ženski i muški princip; Yin je hladan i dubok, dok je Yang topao i površinski
- Akupunktura** = terapija ubadanjem veoma tankih iglica u tzv. akupunkturne tačke na telu pacijenta; priznata od strane svetske zdravstvene organizacije; cilj primene akupunkture jeste balansiranje toka energije po meridijanima na telu čoveka
- Meridijani** = tokovi energije po telu čoveka; ukupno ima 12 meridijana, od kojih je deset u vezi sa organima, po kojima i nose imena